

[H. C. Toff.]

slutning om, at folketinget forlods skal binde sig til inden for en tidsfrist på op til 2 år ikke at ændre i den bestående lovgivning, uanset om ændringer skulle vise sig at være af den største betydning for landbruget og for landbrugets valutaandtjeningsmuligheder, der igen har en afgørende og væsentlig betydning for den kommende tids beskæftigelse her i landet.

Aage Fogh: Da min partifælle, det ærede medlem hr. Kirkegaard, har fået orlov, er det blevet overladt mig at være ordfører for partiet i denne sag. Jeg har ikke deltaget i de udvalgsmøder, der har fundet sted, og det er derfor muligt, at nogle af de bemærkninger, jeg har at gøre, burde have været fremsat i det udvalg, som jeg altså ikke har været medlem af.

Der står i det oprindelige forslag, fremsat af venstre, at under henvisning til de ekstraordinære vanskeligheder, den nuværende europæiske markedssituation har medført for det danske landbrugserhvervs afsætning og dermed indtjeningssevne, og under henvisning til den samfundsøkonomiske interesse, dansk økonomi har i den størst mulige nettovalutaandtjening, beslutter folketinget at nedsætte et udvalg o. s. v.

Det kan jeg være ganske enig i; men jeg vil gerne gøre opmærksom på allerede på nuværende tidspunkt, at denne sag har en anden side, der måske er lige så vigtig, nemlig den side, der vender indad til landbruget selv. Den hører man desværre aldrig omtalt; det er næsten altid sådan, når vi her diskuterer landbrugets forhold, at det gælder alle de vanskeligheder, der kommer udefra — dem vil jeg selvfølgelig ikke afvise — og på grundlag af disse vanskeligheder har vi gennemført foranstaltninger, der ikke er trådt fuldt i virksomhed endnu, men som dog allerede i året 1961-62 har haft nogle virkninger og vil få flere i det kommende år. Men jeg tror, det er mindst lige så vigtigt — ja, jeg kan godt sige, at det for nationen er langt mere vigtigt — at vi tager op til behandling spørgsmålet om den indre omsætning i landbruget, spørgsmålet om, hvordan det kan være, at der er en ikke ubetydelig kreds af landmænd, der har klaret sig udmærket, selv under de nuværende ugunstige

forhold, samtidig med at vi har store kredse, hvis økonomi synes fuldkommen at svigte. Her forekommer det mig, at det, vi trænger mest til, i og for sig ikke er at få nedsat flere udvalg og kommissioner, for dem har vi egentlig haft nok af; det, vi trænger mest til, synes jeg, er at få fremskaffet et materiale, der virkelig viser, hvad det er, der er galt inden for landbruget, og hvad det er muligt at rette.

Jeg har nogle gange, men hidtil uden noget større resultat, prøvet at bruge nogle af de landbrugsregnskaber, vi dog har til rådighed, for at få dem lagt til grund for en bedømmelse af vilkårene for landbruget i dag. Jeg vil gøre det igen, idet jeg først vil understrege, at jeg som grundlag benytter det store materiale, vi har fra De samvirkende jyske Landboforeninger. De samvirkende jyske Landboforeninger gennemfører et regnskabsarbejde, der omfatter 9.600 landbrug, altså et materiale af virkelig betydeligt omfang. Desværre gennemføres praktisk talt alle disse landbrugsregnskaber som pengeregnskaber, skatteregnskaber, der kun giver udtryk for pengeomsætningen, men helt overser den indre omsætning i landbruget, som jeg i og for sig anser for at være den vigtigste.

Lad os da se på, hvad disse regnskaber siger. De viser først og fremmest med al ønskelig tydelighed, at vi må lære, når vi snakker landbrug, da at tage det over en årrække. Det er ødelæggende kun at holde sig til et enkelt år, og jeg tager derfor De samvirkende jyske Landboforeningers beretning, der viser, at landbruget, taget over de sidste 20 år, har været i stand til at give rimelig arbejdsløn og rimelig forrentning. Det samme gælder for de sidste 10 år. Det samme gælder knap for de sidste 5 år, men det er karakteristisk, at de store vanskeligheder først er opstået i de sidste 3 år, navnlig i 1961-62, hvor forrentningsprocenten kom helt ned på 1,5. Men i gennemsnit over en årrække er resultaterne altså tilfredsstillende. Det er selvfølgelig en af årsagerne til, at landboudommen stadig væk er villig til at betale danske landbrug med en pris, der er stadig stigende. I de sidste 5 år er prisen steget fra ca. 7.000 kr. til ca. 9.000 kr. pr. ha.

Det, vi så derefter bør se lidt på, er års-